КИТАБ МӘДӘНИЈЈӘТИМИЗИН АҒСАГГАЛЫ

Кнјаз АСЛАН

Һ.Б.Зәрдаби,
М.Шәһријар
вә С.Јесенин
мүкафатлары
лауреаты,
баш мүәллим

ӨН СӨЗ ӘВӘЗИ

Сизә өмрүнү-күнүнү Азәрбајҹанда елмин, тәһсилин, мәдәнијјәтин чичәкләнмәсинә һәср едән, китабхана ишинин инкишафы вә китабханалар үчүн јүксәк ихтисаслы кадрларын һазырланмасы наминә сач-саггал ағардан бир шәхсијјәт һаггында сөһбәт ачмаг истәјирәм. Онун өмүр јолу һамар олмајыб - һәјатын ағры-ачыларыны да дадыб, севинҹли-фәрәһли күнләрини дә јашајыб. Газандығы ад-сана, шан-шөһрәтә көрә јалныз өз истеʼдадына, ишкүзарлығына, кәркин зәһмәтинә борҹлудур. Ону доғма Азәрбајҹанда вә республикамызын һүдудларындан чох-чох кәнарларда таныдан вә шөһрәтләндирән дә мәһз халгымызын чохәсрлик милли китаб мәдәнијјәтинин өјрәнилмәси, гәдим дөврләрдән бу күнә гәдәрки китабханаларымызын фәалијјәтинин арашдырылмасы, Азәрбајҹан китабханашүнаслыг елминин әсасынын гојулмасы саһәсиндә көстәрдији әвәзсиз хидмәтләридир.

Китабханачылыг факүлтәсинин 50 иллик јубилејинин бајрам едилдији бир мәгамда ады биринҹиләр сырасында чәкилән бу шәхсијјәт Абузәр Алы оғлу Хәләфовдур.

М.Ә.Рәсулзадә адына Бакы Дөвләт Университети китабханашүнаслыг кафедрасынын мүдири, Азәрбајҹан Республикасынын

әмәкдар мәдәнијјәт ишчиси, тарих елмләри доктору, профессор А.А.Хәләфов китабхана ишинин көркәмли тарихчиси вә нәзәријјәчиси олмагла јанашы, республикамызда али китабханачылыг тәһсилинин тәшкилатчыларындан биридир.

ӨМҮРЛҮЈҮНДӘН СӘҺИФӘЛӘР

Абузәр Алы оғлу Хәләфов 25 декабр 1931-чи илдә улу Азәрбајчанымызын сазлы-сөзлү, нағыллы-дастанлы, бағлы-бағатлы дијарларындан бириндә - гәдим вә бәнзәрсиз Көјчә маһалында дүнјаја көз ачыб. Ушаглығы Бөјүк Вәтән мүһарибәсинин әзаб-әзијјәтли илләринә дүшдүјүндән орта мәктәб тәһсилини доғма Чил кәндиндәки колхозда ишләјә-ишләјә алмаг, аиләнин күн-күзәранына имканы чатынча мадди вә мә'нәви јардым көстәрмәк, јенијетмәлик чағларындан өзүнү физики әмәјә алышдырмаг вә һалал зәһмәтин бәһрәсини дадмаг кими чәтин һәјат сынаглары илә гаршылашмалы олуб. Елә бу мүбаризлији вә фәаллығы да ону 1950-чи илдә Тохлуча кәнд орта мәктәбини битирәндән сонра Бакыја кәтириб. Һәмин ил гәбул имтаһанларындан мүвәффәг гијмәтләр алараг Азәрбајчан Дөвләт Университети филолокија факүлтәсинин китабханачылыг шө'бәсинә дахил олуб вә гајнар университет мүһити онун һәјатында уғурлу дөнүш јарадыб.

Һәлә тәләбәлик илләриндә ә'ла охумасы, нүмунәви давранышы, ичтимаи фәаллығы илә диггәти чәлб едән, һәм тәләбә јолдашларынын, һәм дә мүәллимләринин һөрмәтини газанан А.Хәләфов бу дөврдән башлајараг елми-тәдгигат ишинә чидди мараг көстәриб. Тәләбә елми чәмијјәтинин топлантыларында дәфәләрлә китабханашүнаслығын нәзәри вә тәчрүби мәсәләләринә даир санбаллы мә'рузәләрлә чыхыш едиб, китабхана ишинин тарихи саһәсиндәки ахтарышлары илә хүсуси рәғбәт газаныб. Мәһз бу мүсбәт кејфијјәтләринә көрә о, али тәһсилини баша вуран кими - 1955-чи илдә университетдә мүәллим вәзифәсиндә сахланылыб. 1958-чи илдә китабханашүнаслыг вә библиографија кафедрасынын баш мүәллими вәзифәсинә сечилән, 1964-чү илдә китабханашүнаслыг кафедрасынын досенти елми адына лајиг көрүлән А.Хәләфов 1978-чи илдән Бакы Университетинин профессорудур.

...Кечмиш ССРИ Мәдәнијјәт Назирлији јанында Идарәләрарасы Китабхана Шурасынын үзвү, ССРИ Али вә Орта Ихтисас Тәһсили Назирлијинин али тәһсил үзрә тәдрис методики идарәси јанында "Китабханашүнаслыг вә библиографија тәһсили" елми-методики шурасынын үзвү, ССРИ Дөвләт Китабханасы јанында "Китабханашүнаслыг, библиографија вә китабшүнаслыг" елмләринә даир докторлуг диссертасијалары мүдафиәси үзрә ихтисаслашдырылмыш елми шуранын үзвү, Азәрбајчан Мәдәнијјәт Назирлији јанында Идарәләрарасы Китабхана Шурасынын сәдри, Азәрбајчан Республикасы Тәһсил Назирлији елми методики шурасынын китабханашүнаслыг вә библиографијашүнаслыг бөлмәсинин сәдри, Азәрбајчан Енсиклопедијасынын елми мәсләһәтчиси, Азәрбајчан Китабсевәрләр Чәмијјәтинин "Китаб" Халг Университетинин ректору, Азәрбајчан Китабханачылар Чәмијјәтинин сәдри, М.Ә.Рәсулзадә адына БДУ-нун бөјүк елми шурасынын үзвү, факүлтә елми шурасынын үзвү, үч чағырыш Октјабр (индики Јасамал) рајон халг депутатлары советинин депутаты...

Һамысыны там садаламадығымыз бу ичтимаи вәзифәләр белә профессор Абузәр Хәләфовун һәјат вә фәалијјәтинин кифајәт гәдәр зәнкин олдуғуну тәсдигләјир...

КИТАБХАНАЧЫЛЫГ ФАКҮЛТӘСИНИН ЈАРАДЫЧЫЛАРЫНДАН БИРИ

Абузәр Хәләфовун Азәрбајчан халгы гаршысында ән дәјәрли хидмәтләриндән бири Азәрбајчан Дөвләт Университетиндә китабханачылыг факүлтәсинин јарадылмасы илә бағлыдыр. 1947-48-чи тәдрис илиндә Азәрбајчанын танынмыш елм вә мәдәнијјәт хадимләринин, о сырада республика Назирләр Совети јанында Мәдәни-Маариф Мүәссисәләри Комитәсинин сәдри, көркәмли јазычымыз Сүлејман Рәһимовун мүһүм сә'ји нәтичәсиндә филолокија факүлтәси нәздиндә фәалијјәтә башлајан китабханачылыг шө'бәси 1962-чи илдә Азәрбајчан Елмләр Академијасынын академикләри Абдулла Гарајев, Шәфаәт Меһдијев вә башгаларынын јахындан көмәји, о чүмләдән кәнч мүәллим Абузәр Хәләфовун ишкүзарлығы сајәсиндә мүстәгил факүлтәјә чеврилир. Китабханачылыг факүлтәсинин илк деканы вәзифәсинә дә мәһз тарих елмләри намизәди, досент А.Хәләфов сечилир.

1962-1970 вә 1980-1993-чү илләрдә декан вәзифәсиндә ишләјән А.Хәләфов өзүнүн тәшәббүскарлыг фәалијјәти, тәшкилатчылыг бачарығы вә идарәчилик методлары илә тәкчә университетимиздә дејил, һабелә республика вә кечмиш Советләр Бирлији мигјасында бөјүк нүфуз газаныр, јүксәк ихтисаслы милли китабханашүнас-библиограф кадрларын һазырланмасы истигамәтиндә сәмәрәли иш апарыр. Мәһз онун деканлығы дөврүндә - 1963-чү илдә китабханачылыг факүлтәсинин ахшам шө'бәси, һәмчинин јени бир китабшүнаслыг шө'бәси јарадылыр, бунунла да мәдәнијјәтимизин

мүһүм саһәләриндән бири олан китабшүнаслығын инкишафына мүһүм тәкан верилир.

А.Хәләфов китабханачылыг факүлтәсинин јени тәдрис планынын јарадылмасында, кафедра вә лабораторијаларын мадди-техники базаларынын јахшылашдырылмасында, дәрсләрин кејфијјәтинин јүксәлдилмәсиндә, кадрларын дүзкүн сечилиб јерләшдирилмәсиндә хүсуси рол ојнајыр.

1963-чү илдән ејни заманда китабханашүнаслыг кафедрасынын мүдири вәзифәсинә сечилән А.Хәләфов паралел олараг кафедранын вә деканлығын ишинә нәзарәт етмәли, онларын фәалијјәтини истигамәтләндирмәли, башга сөзлә, идарәетмә функсијасы илә елми-тәдгигатчылыг просесини бир-бири илә сых шәкилдә узлашдырмалы олур ки, бу да үмумијјәтлә, факүлтәнин дүзкүн истигамәтдә вә елми әсаслар үзәриндә инкишафына чидди көмәк көстәрир.

Мараглы фактдыр ки, һәлә 70-80-чи илләрдә китабханачылыг факүлтәси кечмиш Совет Иттифагы миглјасында апарычы јер тутур вә ССРИ Али вә Орта Ихтисас Тәһсили Назирлији өлкәдәки али мәктәбләрин китабханачылыг факүлтәләри үчүн тәдрис програмларыны һазырлајыб тәртиб етмәји мәһз Азәрбајчан Университетинин китабханачылыг факүлтәсинин рәһбәрлијиндән хаһиш едир.

Елә бунун мәнтиги нәтичәсидир ки, профессор А.Хәләфовун рәһбәрлији илә һазырланан, онун бу саһәдәки идеја вә тәклифләрини өзүндә тәчрүби шәкилдә әкс етдирән, Бакы Университетинин китабханачылыг факүлтәсиндә беш иллик тәһсил мүддәти үчүн нәзәрдә тутулан фәрди тәдрис планы 1984-чү илдә иттифаг назирлији тәрәфиндән тәсдиг едилир вә бөјүк уғурла һәјата кечирилир. Шүбһәсиз, ССРИ Али вә Орта Ихтисас Тәһсили Назирлијинин АДУ-нун китабханачылыг факүлтәси үчүн тәдрис планы тәсдиг етмәсини јүксәк ихтисаслы китабханашүнас-библиограф кадрларын һазырланмасы саһәсиндә факүлтә рәһбәрлијинин, илк нөвбәдә А.Хәләфовун хүсуси хидмәти кими гијмәтләндирмәк лазымдыр.

1993-чү илдән јенидән китабханашүнаслыг кафедрасынын мүдири вәзифәсинә сечилән профессор Абузәр Хәләфов мүстәгил Азәрбајчан Республикасынын гаршысында дуран тә'хирәсалынмаз вәзифәләрдән ирәли кәлән тәләбләри өдәјә биләчәк јени тәдрис планынын һазырланмасы просесиндә өзүнүн чохиллик елми-педагожи тәчрүбәсинә күвәнәрәк деканлыға јахындан јардымчы олур, дәјәрли төвсијә вә мәсләһәтләрини әсиркәмир. Мәһз онун рәһбәрлији илә республикамызда илк дәфә олараг "Китабханашүнаслыг вә библиографијашүнаслыг үзрә ихтисас характеристикасы"

ишләниб һазырланмыш, һәмчинин Милли Мәчлисин хүсуси тапшырығы әсасында "Азәрбајчан Республикасынын китабхана иши һаггында Гануну"нун лајиһәси кәркин зәһмәт һесабына арајаәрсәјә кәтириләрәк мүвафиг комиссијанын мүзакирәсинә тәгдим олунмушдур.

ЕЛМИ ӘСӘРЛӘРИН ЈАДДАШЫНДА

Һәлә тәләбәлик илләриндән елми ишә чидди һәвәс көстәрән Абузәр Хәләфов сонралар бу марағын өтәри олмадығыны өзүнүн санбаллы арашдырмалары илә тәсдиглејир. Онун илк дәфә олараг Азәрбајчанда китабхана ишинин инкишафынын мүһүм мәрһәләләрини елми чәһәтдән үмумиләшдирмәјә башламасы, китабханаларын тарихинин тәдгигатчысы јолуну сечмәси, китабхана фәалијјәтинин мүасир вәзифә вә проблемләрини ганунаујғун шәкилдә өјрәнмәси, һәмчинин 1960-чы илдә "Азәрбајчанда китабхана ишинин тарихиндән (1870-1920)" адлы монографијасыны нәшр етдирмәси елми ичтимаијјәтин диггәтини чәлб едир. Тәсадүфи дејил ки, кәнч тәдгигатчынын намизәдлик диссертасијасынын әсасында да мәһз бу проблемләр дајаныр.

1961-чи илдә тарих елмләри доктору, профессор, Азәрбајчан ЕА-нын мүхбир үзвү З.И.Ибраһимовун рәһбәрлији илә тарих елмләри намизәди алимлик дәрәчәси алмаг үчүн "Совет Азәрбајчанында китабхана ишинин тарихиндән (1920-1932)" мөвзусунда диссертасија мүдафиә едән Абузәр Хәләфов Азәрбајчанын илк китабханашүнас алими кими шәрәфли бир ад газаныр, республикамызда китабханашүнаслыг фикринин формалашмасынын вә инкишафынын бүнөврәсини гојур.

Мараглыдыр ки, А.Хәләфовун тәдгигатлары әкәр 50-60-чы илләрдә үмумијјәтлә Азәрбајчанда китабхана ишинин тарихинин вә нәзәријјәсинин әсас проблемләри јөнүндә елми мүддәалар вә елми мүлаһизәләр формалашдырыр, китабханаларымызын әһәмијјәтини, вәзифәләрини, иш методларыны вә башлыча мәгсәдини мүәјјән гәдәр үмумиләшдирирсә, 70-80-чи илләрин арашдырмалары артыг китабхана ишинин тарихи, нәзәријјәси вә методикасы саһәсиндәки елми-тәдгигат фәалијјәтинин јени дөврүн вәзифәләринә ујғун олараг һәјата кечирилмәсинә, чәмијјәтдә китабханаларын ролунун вә сосиал функсијасынын јүксәлдилмәси мәсәләләринин јеринә јетирилмәсинә истигамәтләндирилир.

А.Хәләфовун 1974-чү илдә "Азәрбајчанда китабхана ишинин тарихи (1933-1958)" адлы даһа бир монографијасы чапдан чыхыр ки, бу әсәр мүәллифин Азәрбајчанда китабхана иши гуручулуғунун

инкишаф динамикасыны елми әсасларла дүзкүн үмумиләшдирдијини, ону республикамызын тарихи вә мәдәнијјәти илә гаршылыглы әлагәдә ишыгландырдығыны, китабхана ишинин планлашдырылмасы, китабхана шәбәкәләринин јерләшдирилмәси, онларын мадди-техники базаларынын мөһкәмләндирилмәси, китабханачылыг тәһсили, китабханалара методик рәһбәрлик системинин тәкмилләшдирилмәси вә с. кими вачиб мәсәләләри чәмијјәтин тәрәггисинә ујғун олараг әкс етдирдијини сүбута јетирир. Монографијанын үстүнлүкләриндән бири дә будур ки, алим о вахта гәдәр елми ичтимаијјәтә мә'лум олмајан бир сыра мүһүм фактлара сөјкәнмиш, өзүнүн елми мүддәаларыны архивләрдән зәррә-зәррә топладығы тарихи вә инандырычы дәлилләрлә тәсдигләјә билмишдир.

Елә бунларын нәтичәсидир ки, һәмин санбаллы монографија А.Хәләфовун 1975-чи илдә уғурла мүдафиә етдији докторлуг диссертасијасынын өзәјинә чеврилир. Гејд етмәк хошдур ки, бу, һәм республикамызда, һәм дә кечмиш ССРИ-дә китабхана иши саһәсиндә мүдафиә олунмуш илк докторлуг диссертасијаларындан биридир.

А.Хәләфовун он илдән артыг елми-тәдгигатчылыг фәалијјәтинин нәтичәләрини үмумиләшдирән вә мәдәни гуручулуг наилијјәтләринин орижинал тәһлили илә диггәти чәлб едән бу елми арашдырма Азәрбајчанын танынмыш алимләриндән академик М.А.Дадашзадә, профессорлар А.М.Атакишијев, А.М.Асланов, М.Ј.Вәкилов, Н.А.Пашајев, Ф.Ф.Гасымзадә, Һ.Р.Иманов, һабелә Русија Федерасијасынын әмәкдар елм хадими профессор К.И.Абрамов, профессор А.Ј.Чернјак, ССРИ ЕА Рәјасәт Һеј'әтинин китабхана шурасынын елми катиби, тарих елмләри намизәди М.Ф.Варфоломејева вә башга мүтәхәссисләр тәрәфиндән олдугча јүксәк гијмәтләндирилир.

Профессор А.Хәләфовун китабхана ишинин мүасир проблемләри илә јанашы, Азәрбајчанда китабханаларын јаранмасынын тарихи көкләринә, китабхана ишинин тарихи тәчрүбәсинә, халгымызын мә'нәви мәдәнијјәтинин ајры-ајры мәрһәләләринә мүнтәзәм вә ардычыл шәкилдә мүрачиәт етмәси онун тәдгигатчылыг фәалијјәтинин истигамәтләрини сәчијјәләндирән чәһәтләрдәндир вә китабханашүнас алимә бөјүк шөһрәт газандырыр. Онун 1986-чы илдә нәшр едилмиш "Азәрбајчанда китабхана ишинин тарихиндән (гәдим дөврләрдән башлмыш XVIII әсрин ахыранадәк)" адлы китабы бу бахымдан мүһүм әһәмијјәтә маликдир. Бу китабда илк дәфә олараг Азәрбајчан әразисиндә гәдим китабханаларын јаранмасынын тарихи көкләри арашдырылмыш, орта әсрләрдә Азәрбајчан китабынын вә китабханаларынын кечдији чәтин вә мүрәккәб

инкишаф јолу тәдгигата чәлб олунмуш, мүһүм фактлар үзә чыхарылмыш вә елми шәкилдә системләшдирилмишдир ки, бүтүн бунлар да һәмин саһәдәки бошлуғун долдурулмасы бахымындан илк тәшәббүс кими гијмәтли вә сәмәрәлидир.

Алимин 1987-чи илдә чапдан чыхмыш "Азәрбајчанда китабханачылыг тәһсилинин инкишафы" адлы монографијасында исә республикамызда китабханачылыг тәһсилинин гысамүддәтли курслар шәклиндә мејдана кәлмәсиндән башлајараг университет тәһсилли јүксәк ихтисаслы кадр һазырлығы системинә чеврилмәсинә гәдәр кечдији инкишаф јолу үмумиләшдирилмиш, китабханачылыг факүлтәсинин 1947-1987-чи илләрдәки фәалијјәти, республикамызын мүхтәлиф типли китабханалары үчүн һазырлыглы кадрлар јетишдирмәси, китабханашүнаслыг, библиографијашүнаслыг, китабшүнаслыг вә информатика үзрә елми-тәдгигат иши саһәсиндәки наилијјәтләри ишыгландырылмыш, һәмчинин али вә орта китабханачылыг тәһсили системинин формалашмасы истигамәтләри мүәјјәнләшдирилмиш, китабхана кадрларынын ихтисасынын артырылмасы вә тәкмилләшдирилмәси јоллары көстәрилмишдир.

Профессор А.Хәләфовун елми-тәдгигат фәалијјәтиндә досентләр Р.Казымов вә Е.Бәдәловла биркә јазыб 1986-чы илдә нәшр етдирдији "Китабхана ишчисинин мә'лумат китабы" да мүһүм јер тутур. Республикамызда илк дәфә олараг бурахылмыш бу китабда топланан вә үмумиләшдирилән материаллар китабхана ишчиләрини әсас анлајышларла таныш едир, китаб фондларынын формалашдырылмасы, китабхана каталогларынын әһәмијјәти, охучулара хидмәтин мүтәрәгги формалары, охучуларла ишин кејфијјәтинин јүксәлдилмәси, мәркәзләшдирилмиш китабхана системләриндә ишин тәшкили, китабхана ишинин тәшкили, игтисадијјаты вә идарә олунмасынын мүасир принсипләри, механикләшдирилмиш вә автоматлашдырылмыш китабхана-библиографија просеси вә с. һаггында әтрафлы мә'лумат верилир.

Алим 1996-чы илдә өзүнүн узунмүддәти елми ахтарышларынын нәтичәси олараг мүасир дөврүн тәләбләри бахымындан мүстәсна әһәмијјәтә малик олан вә китабханашүнаслығын бир сыра нәзәри проблемләринә даир јени елми бахышлары ајдынлашдыран ики китаб јазыб нәшр етдирмишдир.

"Китабханашүнаслыға кириш" адлы дәрс вәсаитиндә мүәллиф Азәрбајчанда илк дәфә олараг китабханашүнаслығын һуманитар елм кими формалашмасыны шәрһ едир, онун тәшәккүлү, инкишафы, предмети, гурулушу һаггында дәјәрли елми үмумиләшдирмәләр апарыр, елмләр системиндәки јерини мүәјјәнләшдирир, һәмчинин фәлсәфә, сосиолокија, игтисадијјат, ријазијјат вә башга елмләрлә

әлагәсини дәгигләшдирир, индијә кими мүтәхәссисләрин мүбаһисәсинә сәбәб олан китабханаларын типолокијасы проблемини чохиллик елми-нәзәри вә әмәли тәчрүбәјә әсасланараг һәлл етмәјә чалышыр, јени тәснифләшдирмә варианты тәклиф едир.

Профессорун "Китабхана ишинин тарихи курсуна кириш" адлы китабында исә чәмијјәт, о чүмләдән мәдәнијјәт тарихинин тәркиб һиссәси олан китабхана ишинин тарихи, лап гәдим дөврләрдән башлајараг заманәмизә гәдәр дүнја китабханаларынын јаранмасы, формалашмасы вә инкишафы тәдгиг едилир, тарихи просесин мүхтәлиф дөврләриндә вә мәрһәләләриндә китабханаларын чәмијјәтдәки мөвгеји, халгын тәһсилиндә вә идеоложи тәрбијәсиндә онларын ролу көстәрилир.

Үмумијјәтлә, индијә гәдәр профессор А.Хәләфовун јаздығы гијмәтли тәдгигатларын һәр бири милли мәдәнијјәтимизин арашдырылыб өјрәнилмәси үчүн әвәзсиз мәнбә ролуну ојнамагдадыр. Китабхана ишинин тарихини, нәзәријјәсини вә тәчрүбәсини әһатә едән һәмин тәдгигатлар әсасында Азәрбајчанда китабхана ишинин прогнозлашдырылмасы саһәсиндә дәјәрли елми төвсијәләр вермәк имканы да олдугча бөјүкдүр.

ЕЛМИ РЕДАКТОРЛУГ ФӘАЛИЈЈӘТИ

Профессор А.Хәләфов чохлу дәрс вәсаити, елми методики материаллар вә китабханашүнаслыг фәнни үзрә зәрури көстәричиләр һазырланмасы саһәсиндә уғурлу фәалијјәт көстәрмиш, онларын тәшәббүсчүсү, бир чох һалларда исә тәртибчиси вә ја елми редактору олмушдур.

Онун бу истигамәтдәки фәалијјәтиндә 1970-1979-чу илләр арасында нәшр едилән Азәрбајчан Дөвләт Университети елми әсәрләринин "Китабханашүнаслыг вә библиографијасы серијасы" мүһүм јер тутур. Илдә 2 нөмрәси чап олунан вә 5 чап вәрәги һәчминдә олан бу нәшр республикамызда китабханашүнаслыг, библиографијашүнаслыг вә китабшүнаслығын бир елм кими инкишаф едиб формалашмасы, бу саһәләрдә апарылан елми-тәдгигат ишләринин кенишләнмәси, һәмин вахта гәдәр ишләнилмәмиш мөвзулар үзрә тәдгигатлар апарылмасы үчүн олдугча бөјүк әһәмијјәтә малик иди. Бүтөвлүкдә серијанын 85,5 чап вәрәги һәчминдә 20 нөмрәси чапдан чыхмышдыр ки, бурада 171 адда мәгалә ишыг үзү көрмүшдүр.

Мүәллимләрә, аспирантлара вә диссертантлара өз елми-тәдгигат ишләринин нәтичәләрини дәрч етдирмәк имканы верән вә ихтисас елмләринин инкишафында хүсуси мәрһәлә тәшкил едән бу

серијанын нәшри, тәәссүф ки, 1980-чи илдә университетин дикәр серијалары илә биркә дајандырылды.

Даһа сонра факүлтәдә елми әсәрләрин мөвзу мәчмуәләри бурахылмаға башланылмышдыр ки, профессор А.Хәләфов китабханашүнаслығын актуал проблемләринә даир нәшр едилән бүтүн топлуларын һәм муәллифләриндән бири, һәм дә редактору олмушдур.

АБУЗӘР ХӘЛӘФОВ ЕЛМИ МӘКТӘБИ

Әламәтдар һалдыр ки, 45 илдән артыг бир дөврдә Азәрбајчанда китабханачылыг тәһсилинин нәзәри вә методики мәсәләләри илә ардычыл мәшғул олан профессор Абузәр Хәләфов сөзүн һәгиг мә'насында хүсуси китабханачылыг мәктәби јаратмыш, ону формалашдырмыш вә муасир дөврүн тәләбләринә ујғун инкишаф етдирмәјә чалышмышдыр. Педагог-алим һазырда үчпилләли тәһсил системи илә әлагәдар олараг бакалавр вә магистратура тәһсилинин дүзкүн гурулмасы үчүн дәјәрли төвсијәләр верир.

Узун илләр әрзиндә профессор А.Хәләфовун китабхана ишинин тарихинә вә китабханашүнаслығын актуал проблемләринә даир охудуғу мүһазирәләр бөјүк китабханачылар ордусунун јетишмәсиндә мүһүм рол ојнамышдыр. Бу күн һәмин кадрларын чоху республика китабханаларында вә ја башга саһәләрдә уғурла ишләјәрәк һәм университетин, һәм дә мүстәгил Азәрбајчанын шәрәфини лајигинчә доғрулдурлар.

Һәгигәтән бу күн Абузәр Хәләфов елми мәктәби һаггында үрәкдолусу данышмаг мүмкүндүр. Чүнки сон 30 илдә онун елми рәһбәрлији илә 15-ә гәдәр намизәдлик диссертасијасы мүдафиә едилмиш, китабхана иши тарихинин елми мәктәби формалашмыш, көркәмли алимин лајигли давамчылары јетишмишдир. Профессор А.Хәләфовун јаратдығы елми мәктәб һазырда республикамызда дејил, һәм дә гоншу харичи өлкәләрдә китабханачылыг фикринин әсас елми истигамәтләрини муәјјәнләшдирир. Педагог-алимин рәһбәрлик етдији китабханашүнаслыг кафедрасынын өлкәдә бу елм саһәсинин апарычы муәссисәләриндән вә елми мәркәзләриндән биринә чеврилмәси дә бунун мәнтиги нәтичәсидир.

МИЛЛИ ДӨВЛӘТЧИЛИЈИМИЗИН ИНКИШАФЫ НАМИНӘ

Там сәмимијјәтлә вә инамла дејирәм: әсл вәтәндаш кими пухтәләшмиш Абузәр Хәләфов доғма Азәрбајчанымызын

мүстәгиллијинә вә суверенлијинә, дүнја дөвләтләри чәркәсиндә өз мөвгејини күндән-күнә даһа да мөһкәмләндирмәсинә, республикамызын сәсинин јүксәк бејнәлхалг мәчлисләрдән даһа кур ешидилмәсинә үрәкдән севинәнләрдәндир. Онун өз һәмкарлары илә адичә сөһбәтләрини динләјәндә белә бу гәнаәтин доғрулуғуну јүздә јүз тәсдигләмәк мүмкүндүр. Ишғалчы Ерменистанын Азәрбајчана гаршы 9 ил әввәл башланмыш ганлы-гадалы тәчавүзү, Вәтән торпагларындан бир гисминин мурдар ермәни тапдағы алтында галмасы, бир милјондан чох сојдашымызын доғма јурд-јувасындан дидәркин дүшмәси ағсаггал алимимизин гәлбини көврәлтсә дә, башга сөзлә, ағрылы, нискилли Көјчә дәрдинин үстүнә батман-батман дәрд галанса да, үмидини итирмир, мүгәддәс јурд јерләринин азад едиләчәјинә күн кими инаныр. Она көрә дә һамыны инама, үмидә сәсләјир, һеч кәси руһдан дүшмәјә гојмур, Азәрбајчанымызын кәләчәјинин парлаг олачағыны гәтијјәтлә сөјләјир.

Профессор А.Хәләфов милли дөвләтчилијимизин тәрәггисиндә китабханаларын ролунун әвәзсиз олдуғуну өз мәгаләләриндә, чыхышларында дөнә-дөнә вурғулајыр вә өлкә рәһбәрләринин диггәтини бу вачиб саһәјә јөнәлтмәјә чалышыр. Азәрбајчан президенти Һејдәр Әлијевин сөјләдији: "Китабхана халг, милләт үчүн, чәмијјәт үчүн мүгәддәс бир јер, мә'нәвијјат, билик, зәка мәнбәјидир. Она көрә дә китабханаја даими һөрмәт халгымызын мәдәнијјәтини нүмајиш етдирән амилләрдән биридир" - фикрини јүксәк гијмәтләндирән китабханашүнас алим гәти әминдир ки, дөвләт башчысынын бу фикри мәдәнијјәтимизин мүһүм тәркиб һиссәси олан китабхана иши һаггында дөвләт сијасәтинин башлыча амалыны тәшкил едир.

Көркәмли алимин һәр бир тәшәббүсү һәмишә марагла гаршыланыр. Мәсәлән, о, 1995-чи ил мајын 17-дә "Азәрбајчан" гәзетиндә "Милли дөвләтчилијимиз наминә" адлы мәгалә илә чыхыш етмиш, милли идеолокијамызын, милли дөвләтчилик ән'әнәләримизин әсас мәғзини өзүнүн мүхтәлиф даирәләрдәки чыхыш, мә'рузә вә нитгләриндә әкс етдирән президент Һ.Әлијевин әсәрләринин ајры-ајры мәчмуәләр вә ја китаблар шәклиндә бурахылмасы тәшәббүсүнү ирәли сүрмүшдү. "Сәһәр" гәзети редаксијасы дәрһал бу фајдалы тәшәббүсә гошулдуғуну бәјан етмиш, дөвләт рәһбәринин фәалијјәтини әһатә едән ири һәчмли "Гәтијјәтин тәнтәнәси" китабыны аз сонра охучуларын ихтијарына вермишдир. Көрүндүјү кими, профессор А.Хәләфовун бу нәчиб тәшәббүсү бир даһа сүбут едир ки, Вәтән јанғылы, јурд севкили, торпаг мәһәббәтли вәтәндаш-алимимиз милли Азәрбајчан дөвләтчилијинин горунмасыны вә дирчәлдилмәсини варлығы гәдәр истәјир, онун инкишафына өз төһфәсини вермәјә чалышыр.

СОН СӨЗ ӘВӘЗИ

Милли китаб мәдәнијјәтимизин ағсаггалы Абузәр Хәләфов бу күн өмрүнүн мүдриклик чағларыны јашајыр. Онун 50 илә јахын бир дөврдә халгымыза вердији елми төһфәләрин арашдырылмасы бир нечә тәдгигат әсәринин мөвзусудур. Инаныры ки, тәкчә Азәрбајчанда дејил, һәмчинин МДБ мигјасында, һабелә Түркијәдә вә Иранда јахшы танынан јорулмаз вә көркәмли алимимиз һәлә иннән белә Азәрбајчан китабханашүнаслыг елмини өзүнүн јени-јени санбаллы әсәрләри илә даһа да зәнкинләшдирәчәкдир. Бу шәрәфли јолда она узун өмүр вә чансағлығы арзулајырыг.